No. 64. 1840.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Donderdag 28 Mei.

SCHUTTERIJ.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, maken aan de belanghebbenden bekend, dat de kommissie, ingevolge art. 15 der Wet, belast met het onderzoek nopens de al of niet gegrondheid der redenen, welke tot vrijstelling of uitsluiting van de dienst der Schutterij zijn ingebragt, hare eerste gewone jaarlijksche zitting zal beginnen op Maandag den 1. Junij eerstkomende, tot onderzoek van hen, aan wie, of der redenen waarom, in het voorgaande jaar voorwaardelijke vrijstelling is verleend.

Wordende de belanghebbende personen ten overvloede uitgenoodigd, de schriftelijke bewijzen tot staving hunner redenen van vrijstelling, bij de Wet gevorderd, alnog, voor zoo verre zulks niet alreeds is geschied zes dagen te voren, ter Secretarie alhier, over te leggen.

Terwijl eindelijk aan de geconcerneerde personen wordt kennelijk gemaakt, dat zij zich *stiptelijk, op de door de voornoemde kommissie daartoe bepaalde tijdstippen*, voor dezelve hebben te sisteren, als zullende degenen, welke zulks mogten verzuimen, gehouden worden geene redenen van vrijstelling te hebben, en voor zoo verre zij dienstpligtige nommers getrokken hebbende, niet vallen in de termen van artikel 3, §§ *a.*, *b.*, *c.*, *l.* en *m.* en art. 4 der Wet, bij de Schutterij worden ingelijfd, tot zij in een volgend jaar hunne reclames op voorschreven voet zullen hebben doen gelden.

En opdat niemand hiervan eenige onwetendheid zoude kunnen voorwenden, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, waar zulks binnen deze Gemeente gebruikelijk is.

BREDA, den 23. Mei 1840.

DE ROY, VT.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, gelezen rekwest van CORNELIS WERMENBOL, houdende verzoek om toestemming, tot het oprigten eener *Slagterij*, in de huizinge op de Boschstraat, wijk D n°. 234,

Gelet op het Koninklijk besluit van 31 Januarij 1824, (*Staatsblad* n°. 19) aangaande de vergunning tot het oprigten van sommige fabrieken en trafieken, ten gevolge van beleide informatien de commodo et incommodo.

Brengen bij deze, het door CORNELIS WERMENBOL, gedane verzoek ter kennisse der Ingezetenen, inzonderheid van de bewoners der huizen, staande naast de op te rigten *Slagterij*, om, in geval iemand zou vermeenen zich daartegen te moeten verzetten, alsdan zijne redenen van bezwaar, *binnen veertien* dagen na dato aan Burgemeester en Wethouders *schriftelijk* in te leveren.

En zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

BREDA, den 25. Mei, 1840.

DE ROY, VT.
Ter ordonnancie van dezelve,
De Secretaris der Stad.
H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 24sten Mei.

Gisteren heeft de graaf *Roy* in de kamer der pairs het rapport over het ontwerp tot conversie van de rente gelezen. Men was reeds te voren onderrigt dat hetzelve, niet gunstig voor de conversie wezen zou; metderdaad heeft de rapporteur verklaard, dat de commissie met eenparigheid de verwerping van den maatregel voorstelde.

De gewone briefwisseling dezer hoofdstad schrijft het besluit van de commissie der pairs, aan den geheimen invloed toe van den minister *Thiers*, die de wet op de conversie bij de afgevaardigden had laten doorgaan, uit de overtuiging dat de pairs er hun zegel niet aan hechten zouden.

— In de kamer der afgevaardigden heeft de maarschalk *Clausel* gisteren (gelijk reeds gemeld is), namens de commissie, het rapport nopens tot overbrenging van het stoffelijk overblijfsel van *Napoleon* gelezen. De maarschalk begon met zijne aandoening te kennen te geven dat hij, een oud soldaat van het keizerrijk, zich nu nog met de onderhavige taak belast zag, betuigde verder dat de commissie met dezelfde gevoelens was vervuld geweest welke de kamer bij het aanhooren der voordragt van gouvernementswege getroffen had, en dat ook zij, even als de kamer, instemde met den wensch door het britsch gouvernement, bij de spoedige inwilliging van het verzoek geuit, dat hiermede het laatste spoor van den vroegeren haat der beide volken mogt verdwenen zijn. Omtrent de hoofdzaak van het ontwerp dus instemmende, was de commissie het minder eens geweest omtrent de wijze van uitvoering. Een enkel vaartuig met de overbrenging der kostbare overblijfselen te belasten, had de commissie eene onvoldoende hulde toegeschenen, doch de president van den raad had te kennen gegeven, dat andere vaartuigen den prins *van Joinville* zouden vergezellen; evenzoo hadden de ministers bewilligd, dat een eskader de terugkeerende schepen te gemoet voer en tot aan den franschen bodem begeleidde. De keus van de plaats waar des keizers overblijfselen eene laatste rustplaats zouden genieten, had het onderwerp van langere overwegingen uitgemaakt; men had beurtelings gedacht aan het Pantheon, de Magdalena-kerk, den triomfboog, en de kerk der Invaliden, doch ten laatste zich, volgens het denkbeeld van het gouvernement, tot de kerk der Invaliden bepaald. Het majestueuse gebouw, de grootsche herinneringen, de ruimte van het gedeelte der kerk waar het graf zou geplaatst worden en waarin nog slechts de overblijfselen van *Vauban* en *Turenne*, door *Napoleons* bestel, rusten, billijkten genoegzaam deze keus; nog sterker sprak daarvoor die roemrijke wacht van oude verminkte krijgers, die hier, met eenen maarschalk aan het hoofd, aan *Napoleon* verzekerd was. Voorzeker was de keizer wel voor Frankrijk niet alleen een groot veldheer, maar de souverein en wetgever; maar hoe meer men hem als koning eerde, des te sterker verlangde men dat zijn graf niet eenzaam en verlaten was, en welke wacht zou men hem dan beter kunnen geven, dan die krijgsfamilie, die de voetstappen zouden gedrukt hebben van de Soldaten van Marengo en Austerlitz? Het gebouw der Invalieden droeg den stempel van *Napoleons* genie; aan deszelfs gewelven hingen de menigte door hem veroverde vaandels, in de Invalieden deed hij de eerste uitdeeling van het legioen van eer. *Napoleon* zou dus in de Invalieden rusten, maar bij ontslaging, en daarom had men een artikel in het ontwerp gevoegd, dat het graf onder de koepel zou rusten en deze plaats met de omgevende kapellen uitsluitend voor *Napoleon* zouden strekken, zoodanig dat er nimmer een ander lijk geplaatst werd. De commissie had eindelijk verlangd, dat een standbeeld des keizers te paard op een der publieke pleinen werd opgerigt, en *Napoleon* dus eene eer werd toegebragt die aan gekroonde hoofden toekomt en hem nog ontbrak. Een naauwkeuriger onderzoek voor de uitgaven van een en ander had echter doen zien dat het gevraagd krediet ongenoegzaam was. De commissie stelde dus voor, een millioen fr. meer te besteden. (Deze verklaring maakte eenen verschillenden indruk: van de uiterste regter zijde liet zich eene stem hooren: Maar dat zal twee millioenen zijn!)

De redactie door de commissie voorgesteld is als volgt:

Art. 1. Aan het ministerie van binnenlandsche zaken wordt een speciaal crediet van twee millioen fr. geopend, voor de overbrenging van het stoffelijk overschot van den keizer *Napoleon* naar de kerk der Invalieden en voor de stichting van zijn graf.

Art. 2. Het graf zal onder den koepel geplaatst en benevens de vier zijkapellen uitsluitend voor de begraafplaats van den keizer *Napoleon* bestemd worden. Voortaan zal geen ander lijk er kunnen begraven worden.

Art. 3. Er zal voor den keizer *Napoleon* een standbeeld te paard op een onzer openbare pleinen opgerigt worden.

Art. 4. In de uitgave bij de tegenwoordige wet geautoriseerd, zal voorzien worden uit de verleende middelen bij de finantiële wet van 15 Augustus 1839, voor de dienst van 1840.

De discussie over het ontwerp werd op aanstaanden Dingsdag bepaald.

De bladen der tegenpartij hebben op dit verslag allerlei scherpe aanmerkingen te maken. De republikeinsche *National* vindt het vol brommenden onzin, en ziet daarin een bewijs, dat de maarschalk *Clauzel* nog tot die Napoleontische generaals behoort, die het beneden zich achten om goed Fransch te schrijven. De *Gazette de France* verklaart zich vooral tegen eene door den maarschalk gebezigde uitdrukking, dat de nieuw gebouwde Magdalenakerk aan niemand toebehoort. „De kerk, zegt dit blad, behoort aan iemand, bij wien alle wereldsche roem kinderspel is, en wiens naam in den loop van alle volgende eeuwen zal leven, zelfs dan, als die van Napoleon reeds vergeten zal zijn."

— Ter beurze van heden (24 *Mei*) waren genoteerd: 5 pCt. 116,10; 3 pCt. 85,10; Nap. r. 106; Sp. Ardoin 29⅛; Rom. L. 103⅝.

Van den 25sten. — Tot heden hebben zich drie redenaars laten inschrijven, om voor het ontwerp betrekkelijk het overbrengen van het stoffelijk overschot van *Napoleon* het woord te voeren; zijnde de heeren *Gauguier*, *de l'Espinasse* en *de Golberg*; en één lid der kamer tegen hetzelve, zijnde de heer *Glais Bizoin.*

— De *Moniteur Parisien* behelst het volgende:

„Het officieel rapport over de jongste operatien van het leger in Afrika is nog niet ontvangen. Den 15den mei schreef men van de engte van Mouzaya, dat de toebereidselen gereed waren, en onze kolonnen den 16den de zuidelijke hellingen van den Atlas moesten afdalen om op Medeah te trekken.

„Geloofwaardige berigten bevestigen, dat de verovering van Teniah en van de stellingen waar de vijand zich verschanst had, den 12den mei, ons leger niet meer dan 50 gesneuvelden en ongeveer 150 gekwetsten gekost heeft.

„Onder de laatstgemelden noemt men den luitenant-generaal *Marbot*, die een kogel in de knieschijf gekregen heeft; den generaal *Rumigny*, wiens dij verbrijzeld is, en den bataillons-chef *Grosson*, die aan het been is gewond.

„Er was een groote voorraad van levensbehoeften in het verschanst kamp van Mouzaya aan den voet van den Atlas bijeengebragt. Blidah is ruim van het noodige voorzien.

„Op den 15den drong eene Arabische ruiterbende tot voorbij het Maison Carrée; maar een uit Kouba getrokken detachement, bragt haar een aanmerkelijk verlies toe."

Te Toulon werden den 21sten de hertogen *van Orleans* en *van Aumale*, binnen weinige dagen uit Afrika terugverwacht.

— Uit den Levant heeft men berigten dat de fransche en engelsche eskaders den 9den dezer te Ourlac vereenigd waren. — De britsche vlootvoogd die den 16den te Maltha was, zou zich van daar met twee schepen en een fregat naar Napels begeven.

— Volgens de berigten uit Madrid tot den 18den, zou de koningin voornemens zijn eene reis door onderscheidene provincien van het rijk te doen. — De aandacht was er voorts gevestigd op het rapport der commissie van de cortes, nopens de aanhangige finantiele ontwerpen, en op de gebeurtenissen in Arragon.

— Ter beurze van heden (25 mei) waren genoteerd: 5 pCt 115,80; 3 pCt. 84,90; Nap. r. 105,75; Spanje Ardoin 29⅝; Rom. L. 103⅝.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 24sten Mei.

Volgens de jongste brieven uit Berlijn, was de toestand der gezondheid van Z. M. den Koning iets gunstiger. Ten einde de toenemende verzwakking tegen te gaan, gebruikt Z. M. naar men meldt, nu baden van bouillon, en wel op raad van den sedert kort te Berlijn aangestelden hoogleeraar *Schönlein*. Deze beroemde geneesheer had ook Z. M. het gebruik van de baden te Töplitz in dit jaar afgeraden.

— Dezer dagen liepen er geruchten van een' nieuwen opstand te Warschau, van het in brand steken der citadel, enz. Uit brieven van de Poolsche grenzen blijkt thans, dat deze geruchten geheel verzonnen zijn, en dat de aanleiding daartoe is geweest een hevige brand, welke in eene der kazernen van genoemde hoofdstad was uitgebarsten, doch welke men spoedig was meester geworden. — Er werden te Warschau groote toebereidselen gemaakt tot ontvangst van den Keizer en de Keizerin.

— Uit Napels schrijft men van den 10den, dat de koning vergezeld van de koningin, aan boord eener stoomboot naar Messina was vertrokken, om er de wapenoefeningen der troepen bij te wonen. Men dacht, dat het bezoek des konings ten oogmerk had, om door zijne tegenwoordigheid, eenen gunstigen indruk te maken op de gemoederen in Sicilie, alwaar thans eene vrij algemeene ontevredenheid schijnt te heerschen.

— Naar men zeide, had de koning, na een langdurig onderhoud met den franschen gezant, hertog *de Montebello*, dezen de schriftelijke verzekering gegeven, dat hij zich, ten aanzien der beslechting van de kwestie met Engeland, onherroepelijk aan de uitspraak van Frankrijk onderwierp, zoodat geene hernieuwing der vijandelijkheden te duchten is. Den 11den was eene buitengewoon koerier van het Napelsche ministerie, met depeches aan den hertog *de Serra Capriola*, naar Parijs afgezonden.

Het fransche admiraalschip *l'Ocean*, van 120 stukken, aan boord waarvan zich de admiraal *de Rosamel* bevindt, was ter reede van Napels voor anker gekomen, terwijl de linieschepen *le Généreux* en *le Victorieux* naar den Levant waren afgezeild.

— De Engelsche gezant bij te Porte, lord *Ponsonby*, heeft zich volgens brieven uit Konstantinopel, tot den 30 April, na het ontvangen van instructien zijner regering, tot den Reis-Effendi begeven, en eene conferentie van verscheidene uren met hem gehouden, waarop genoemde turksche minister zich naar het serail begaf en bijna den geheelen namiddag bij den Sultan doorbragt. Volgens gerucht, zou er besloten zijn, de Turksche armée naar de Syrische grenzen te doen oprukken, terwijl een Engelsch eskader gelijktijdig de Egyptische kusten zou blokkeren. — De moeijelijkheden, in welke de Porte gewikkeld is, zijn nog daardoor vermeerderd, dat *Halil*-pacha, de zwager van den Sultan, verbitterd over de vernederingen, welke hij onlangs heeft moeten ondergaan, zich aan het hoofd eener partij gesteld heeft, van welke men gelooft, dat zij de oogmerken van den Onderkoning heimelijk begunstigt.

BELGIE.

BRUSSEL, den 26sten Mei.

De koningin der Franschen wordt heden avond alhier gewacht. De geneesheer *Moreau* van Parijs bevindt zich sedert eenige dagen op Laeken, om de koningin bij de bevalling, die ieder oogenblik te gemoet wordt gezien, bij te staan.

— De centrale afdeeling der kamer van vertegenwoordigers heeft het onderzoek van het ontwerp der leening van negentig millioen ten einde gebragt, en tot haren rapporteur benoemd de heer *Demonceau.* Men zegt dat in het ontwerp door de commissie de bepaling gemaakt is dat de leening openlijk en bij wijze van inschrijving zal plaats hebben. Het rapport zal vrijdag in de kamer gelezen en de discussie waarschijnlijk op aanstaanden maandag bepaald worden.

— Een aantal officieren, die tot het fransche leger onder het keizerrijk behoord hebben, willen zich eerstdaags vereenigen, om te overwegen of niet eene deputatie uit hun midden mede naar St. Helena zal gaan, om het stoffelijk overschot van *Napoleon* van daar af te halen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 27sten Mei.

Ter vervanging van den heer Mr. *P. Gouverneur*, benoemd tot lid der Staten-Generaal, eene nieuwe verkiezing van het lidmaatschap der provinciale Staten van dit gewest hebbende moeten plaats hebben, hebben de heeren *G. Buyzen* en Mr. *de Grez*, district-commissaris, ieder zes stemmen verworven, waarop, tusschen beiden door het lot beslist zijnde, de heer *G. Buyzen* tot lid der Staten is benoemd geworden.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren zijn ingekomen *zes* petitien van gelijken inhoud, van landbouwers uit West-Friesland, betrekkelijk de scheiding van Holland in twee provincien. Dezelve worden naar de commissie voor de verzoekschriften verzonden, even als nog een ander stuk van *P. Cleban*, uit Amsterdam, van gelijken inhoud als vroeger door hem ingeleverde petitien.

Dezelve commissie deed verslag: Bij monde van den heer *Vijfhuis*, op onderscheidene verzoekschriften, alle betrekkelijk de herziening der Grondwet. Een is van ingezetenen uit een deel van Noord-Braband, die hun verlangen te kennen geven, dat die streek wederom bij Zuid-Holland moge worden gevoegd. — Nederlegging ter griffie.

En bij monde van den heer *van Hoorn van Burgh* op een verzoekschrift van ingezetenen uit West-Friesland, die hun verlangen te kennen geven, dat Holland niet in twee provincien mogt gesplitst worden, of dat, indien zulks moet plaats hebben, alsdan West-Friesland en het zoogenaamde Noorderkwartier eene op zich zelve staande provincie mogten vormen. — Nederlegging ter griffie en drukken van het rapport.

De centrale afdeeling bragt vervolgens verslag uit omtrent het ontwerp van wet, *tot voorziening in de behoeften van het Amortisatie-Syndicaat voor het loopende jaar.* De beraadslagingen over deze voordragt werden bepaald op heden ochtend ten 11 ure.

Niets meer aan de orde van den dag zijnde, ging de vergadering uiteen.

— De Eerste Kamer houdt zich bezig met in hare afdeelingen de haar voorgestelde ontwerpen te onderzoeken. Aanstaanden Vrijdag zal zij eene algemeene vergadering houden.

— Naar men verneemt is de luitenant-adjudant *C. van Emde*, zonder bezwaar van 's rijks schatkist, met behoud van zijnen tegenwoordigen rang, toegevoegd aan den generaal baron *Van Geen.*

— HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* vertrekken heden ochtend ten 7 ure, uit de residentie, naar Berlijn. Dit onverwacht vertrek van HH. KK. HH. heeft plaats ten gevolge van de ongunstige tijdingen, welke men ontvangen heeft, nopens den toestand van Z. M. den Koning van Pruissen, wiens krachten meer en meer afnemen.

— Naar men verzekert, moeten de onderhandelingen tot een traktaat van commercie tusschen de Nederlanden en Frankrijk, te Parijs gevoerd, tot dus verre niet dien gunstigen uitslag hebben opgeleverd, als men zich aanvankelijk gevleid had. Men wil weten, dat dezelve zouden geschorst zijn, en dat de heer *Rochussen* voornemens zou wezen, herwaarts terug te keeren.

— De *Utrechtsche-Courant* vermeldt, dat de leden van de commissie tot liquidatie der belgische schuld, aldaar thans andermaal vereenigd zijn en hunne werkzaamheden dagelijks voortzetten.

— Men schrijft uit Vlissingen van den 23sten: » De nieuw gebouwde fregatten *de Yssel* en *de Waal* zullen door een van 's Rijks stoombooten herwaarts worden gesleept, om alhier, wanneer zulks noodig mogt geacht worden, voor 's Rijks dienst te worden opgetuigd en uitgerust. — Heden is uit de dokhaven naar de reede gehaald Zr. Ms. brik *de Courier*, kommandant *Willinck*. — Gisteren is de Schelde afgekomen en de Dokhaven ingehaald Zr. Ms. nieuw gebouwde stoomboot *Etna*, kommandant *van Frank*, welk vaartuig onlangs een proeftogt gedaan heeft en, naar men verzekert, zeer voldoende is bevonden."

— Uit Groningen wordt van den 23sten gemeld, dat de uitgave van den *Tolk der vrijheid* voorloopig zal gestaakt worden. In den avond van den 23sten is te Groningen gevankelijk binnengebragt de persoon van *E. Meeter*, zijnde zoo men zegt betrokken in de zaak betreffende het genoemde dagblad, waarvan de drukker *J. H. Bolt* reeds woensdag te voren in verzekerde bewaring was genomen, hadat hij benevens beide de andere met hem in eene watelkraam gearresteerde personen, na gedaan onderzoek, weder in vrijheid gesteld was geweest.

— Met genoegen verneemt men, dat aan het fraaije landschap van den Nederlandschen kunstschilder *B. C. Koekkoek*, voorstellende een gezigt in een bosch met vee, hetwelk op de jongst te 's Hage gehouden tentoonstelling met goud is bekroond geworden, ook te Parijs waar hetzelve onlangs mede is ten toon gesteld geweest, een gouden eerepenning is toegewezen.

— Uit Dordrecht wordt gemeld, dat zich eenige aanzienlijke personen aldaar vereenigd hebben, om eene assurantiemaatschappij opte rigten, onder benaming van *Dordrechtsche verzekeringmaatschappij voor Zeevaart*. Het kapitaal dier maatschappij zal *f* 500,000 groot zijn, verdeeld in 100 aandeelen van *f*. 5000 ieder.

De *Avondbode* deelt de volgende bijzondere berigten uit Oost-Indie mede:

Ten gevolge van de door Z. M. bevolen opheffing der koloniale marine, is bepaald geworden, dat dezelve met den laatsten December 1839 zou ophouden te bestaan. In verband daarmede, zouden eenige daarbij dienende officieren, voor zoo ver zij tot verdere dienst in staat konden geacht worden, bij de Nederlandsche marine overgeplaatst worden; terwijl sommigen eene sedentaire betrekking, en anderen weder pensioen zouden bekomen.

Onder degenen, die tot eene overplaatsing in aanmerking waren gekomen, noemde men de kapitein-luitenants *Rambaldo*, *Velsberg* en *van Jordan*, benevens ruim een twintigtal luitenants der 1ste en 2de kl. Bepaaldelijk gepensionneerd zijn de kapitein-luitenant *H. van Blommestein* en de majoor bij het op te rigten korps mariniers *T. N. Muller*; voorts zouden in eene sedentaire betrekking worden geplaatst de luitenant der 1ste kl. *P. C. Engelbrecht* en de luitenant der 2de kl. *C. Heije Jr.*

Zr. M. korvet *Hippomenes*, onder bevel van den kapitein ter zee *J. W. Moll*, op den 28sten Nov. jl. van Padang vertrokken, en op den 15den December ter reede van Batavia aangekomen, was later weder naar het eiland Onrust gestevend, om aldaar eenige reparatien te ondergaan.

De Javasche bank had hare betalingen in specie nog niet hervat.

Op den laatsten December is de heer *Verkouteren*, aan wien een eervol ontslag uit de dienst van de Nederlandsche Handelmaatschappij was verleend geworden, als president der factorij te Batavia afgetreden, zijnde het voorzitterschap overgegaan op den daartoe benoemden heer *L. M. F. Plate*. De factorij bestond uit de heeren *Plate*, *B. Arntzenius* en *A. H. Buchler*, welke laatste, nog maar kort geleden, uit Nederland was aangekomen.

Het lid der natuurkundige commissie, dr. *Forsten*, had eene zending bekomen naar Menado (Celebes), ten einde aldaar, volgens de hem in het moederland gegeven bevelen natuurkundige onderzoekingen te doen.

Men was te Batavia den heer raad van Indie, *Merkus*, gouvernements-commissaris voor Sumatra, dagelijks wachtende. De heer *Merkus* had voor zijnen overvoer, gelijk wij reeds vroeger gemeld hebben, 's Rijks stoomboot *Phenix* ter beschikking gekregen, doch men meende, dat zijne aankomst welligt vertraagd was geworden door de verwezenlijking van het vroeger door hem te kennen gegeven voornemen, om vooraf met gemelden bodem eenige punten, op de westkust van Sumatra gelegen, op zijne reis naar Batavia aan te doen.

De berigten uit de verschillende residentien van Java zijn met opzigt tot de rust zeer voldoende. Alleen heeft men in het Bantamsche eenige onrustige bewegingen bespeurd, welke echter, ten gevolge van tijdig genomen maatregelen, zonder gevolg gebleven zijn. De meesten van de daarbij betrokken personen hadden vroeger reeds, en laatstelijk nog in het jaar 1836, eene rol gespeeld. Sommigen er van zijn in handen der autoriteiten gevallen.

In de nabijheid van Toassia, in de Bataviasche Ommelanden, heeft, ten gevolge van een ongeluk, een zware brand plaats gehad, waardoor 93 huizen en eenige padieschuren, aan de Chinezen en inlanders toebehoorende, zijn in asch gelegd.

Van Borneo, Macasser, de Moluksche eilanden en Padang wordt niets bijzonders gemeld.

De hoogere verpachting van 's lands middelen op het eiland Banka en te Palembang, voor het jaar 1840, getuigen van eenen voortdurend gunstigen staat van zaken. Uit de binnenlanden van Palembang had men berigten ontvangen van oproerige bewegingen, die echter, volgens latere tijdingen, van niet veel beteekenis zijn geweest. Men had evenwel de noodige voorzorgen genomen, om eene stremming der communicatie tusschen Palembang en Tebing Tingie, de bestemde hoofdplaats der vereenigde residentie van Palembang en Benkoelen, te verhinderen. Er werd mede gedacht aan het aanleggen van eenen nieuwen weg tusschen Tebing-Tingie en Tarabangie, het digtste bij Java gelegen punt in de Lampongs, om alzoo eene meer regtstreeksche communicatie tusschen de gemelde hoofdplaats en Java daar te stellen.

De pogingen, om te Palembang de koepokstof levend over te brengen, zijn ook daar gunstig uitgevallen. Ter hoofdplaatse was de kinderziekte dan ook sterk aan het afnemen. Minder gunstig daarentegen waren de berigten daaromtrent uit de Palembangsche binnenlanden. Men had nog niet vernomen, dat de ziekte tot de afdeeling Benkoelen zou zijn doorgedrongen.

WETENSCHAPPELIJKE REISTOGTEN.

Omtrent de onlangs door de bladen vermelde ontdekking eener noordwestelijke doorvaart van *Amerika's* noordelijk gedeelte, door de heeren DEASE en SIMPSON, (zie ook ons n°. van 23 april ll.,) wordt in een schrijven van gezegde reizigers, gedagteekend uit het fort *Simpson* van 30 october 1839, nader de volgende bijzonderheden gemeld: Op den 22sten junij des vorigen jaars scheepten zij zich, van eenige inboorlingen vergezeld, op de *Kopermijn-rivier* in, voeren deze rivier af, bereikten den 3den julij de zee, en zetteden toen hunne vaart op de *Pool-zee* in oostelijke rigting voort; den 18den julij bereikten zij kaap *Barrow*. Van de rotsige hoogte dezer kaap overzagen zij de zich verre uitstrekkende *George IV kroningsgolf*, die voor een gedeelte reeds van ijs bevrijd was. Den 27sten voeren zij met groot gevaar kaap *Alexander* om; op den 12den augustus hadden zij een vreeslijk onweder. Den 16den bereikten zij de *Montreal-eilanden*. Gedurende deze geheele vaart hadden de reizigers veel geleden wegens gebrek aan brandstof en gemis van warme spijzen. Daar men — wordt in het berigt verder gezegd — reeds de zekerheid had dat *Boothia* met het vaste land van *Amerika*, op de westzijde van BACK's *Groote Visch-rivier* niet aaneenverbonden is, besloten zij niet terug te keeren alvorens zij [illegible] de oostzijde verkregen hadden. [illegible] verhinderde, klaarde tegen den [illegible] den oever duidelijker onderscheiden. Ver [illegible] zich de *Victoria*-kaap, zoo duidelijk afgeteekend, dat de reizigers haar terstond naar de beschrijving van BACK herkenden. De vaart tot het verst afgelegen zigtbare punt, werd onder afgebroken roeijen zes uren ver voortgezet, en reeds ging de zon des morgens van den 17den augustus op, toen de reizigers zekerheid omtrent hun vermoeden verkregen, oostwaarts van den mond der *Groote Visch-rivier* kwamen en hun doel, een stomp, zonderling gevormd voorgebergte bereikten. Dit voorgebergte ligt op 68°, 3', noorderbreedte en 94°, 35', westerlengte van hetzelve; het werd door de reizigers, die aldaar door tegenwinden tot den 19den opgehouden werden, *Kaap Britannia* geheeten. Op de hooge rots die hen gedurende hun verblijf tegen de zee beveiligde, en het verst uitstekend punt op dit gedeelte der kust vormt, rigteden zij eene kegelvormige zuil van zware steenen, ter hoogte van 14 voeten op. Daaronder legden zij eene gesloten flesch met een kort verslag van hunnen togt, en namen voorts, onder het lossen van geschut en juichende hoerah's, in naam van koningin VICTORIA *de eerste*, bezit van de uitgestrekte ontdekte landstreken. Na aldus het groote vraagstuk der noordwestelijke doorvaart opgelost te hebben, namen de reizigers den 19den augustus den terugtogt aan, bereikten den 15den sep-

tember de *Kopermijn-rivier*, en den 14den october het fort *Simpson* aan de *Mackenzie-rivier*. — Het duitsche geographisch tijdschrift *das Ausland*, over den togt van bovengemelde heeren sprekende, en erkennende dat onderscheidene nog onzekere punten door hunne vaart opgehelderd zijn geworden, vermeent echter, dat men de vraag, of zij het vraagstuk van de noordwestelijke doorvaart opgelost hebben, ontkennend moet beantwoorden. De reizigers — zegt het genoemd tijdschrift — voeren van het bovenvermeld punt, *Kaap Brittannia*, onder 94°, 35', westelijke lengte van GREENWICH gelegen, nog verder naar het oosten voort; hoe ver, wordt in het berigt niet naauwkeurig opgegeven; het kan echter in eene regte lijn niet veel meer dan een halven graad oostwaarts bedragen hebben, zoodat men nagenoeg stellen kan, dat de reizigers tot den 94sten graad westerlengte zijn gekomen. Hier is de vraag echter nog niet opgelost, te weten, niet naar de kaart van ROSZ, volgens welke de landengte die de beide zeeën moet van elkander scheiden, tusschen den 94 en den 93° gelegen is, ja een tweede landengte nog verder dan 93° westerlengte ligt. De reizigers bestegen op het eerst oostelijke punt dat zij bereikten een voorgebergte en zagen, behalve eenige eilanden, slechts ver naar het noordoosten land; daarbij wordt door hen opgemerkt: » Ons gezigt over de lage kust van het vaste land, strekte zich slechts vijf mijlen ver oostwaarts uit, waar zij zich aanmerkelijk regts (dus zuidwaarts) scheen te wenden. Wij konden derhalve er niet aan twijfelen, dat wij in den grooten zeeboezem waren gekomen, die, naar het eenstuidend zeggen der Eskimaux, vele eilanden bevat en met talrijke insnijdingen eene zuidwaartsche rigting neemt, tot bij op veertig mijlen afstand nabij de *Repulse-* en *Wagerbaai* komt." Met dit te stellen is het echter nog niet uitgemaakt, of de zee tot aan de *Furij-* en *Heclastraat* geheel vrij is, en zoo ergens, moet althans hier de doorgang gevonden worden. Door de gezegde heeren is men de oplossing van het vraagstuk voorzeker weder meer nabij gekomen, maar beslist hebben zij het niet. De hoofdbedoeling van den togt des kapiteins BACKS, toen hij met het schip *Terror* naar de *Hudsonsbaai* voer, was het onderzoek van den bovengenoemden golf, maar hij heeft zijn oogmerk, gelijk bekend is, niet kunnen uitvoeren.

De bekende hoogleeraar aan de Peterburger Akademie VAN BAER, is voornemens in den loop van den zomer eene tweede reis naar de Poolstreken te ondernemen, gelijk door hem reeds in 1837 een zoodanige togt naar *Nowaja Sembla* volbragt werd. Zijn oogmerk is ditmaal, de kusten van *Lapland* in eene noordoostelijke rigting te onderzoeken; voorts navorschingen te doen over de dieren en planten der poolstreken, en de resultaten zijner nasporingen te vergelijken met die der fransche wetenschappelijke commissie naar dezelfde streken.

Omtrent den wetenschappelijken togt naar de Zuidpoolstreken, onder bevel van den kapitein ROSZ, gaf de London *Literary Gazette* dezer dagen het volgende berigt: Te *St.-Helena* is de tot directeur van het aldaar opgerigt magnetisch observatorium benoemde luitenant LEFROY, met zijne medearbeiders en werktuigen ontscheept, en heeft bezit genomen van het welken tijd NAPOLEON bewoonde huis te *Longwood*, en in de nabijheid aldaar zijn observatorium gevestigd. Kapitein ROSZ zou zich van *St.-Helena* naar de *Kaap de Goede Hoop* begeven, om er den luitenant WALMOT insgelijks aan het hoofd van een magnetisch observatorium te vestigen. Op beide punten zullen dan gelijktijdige waarnemingen gedaan worden, gedurende de drie jaren dat de expeditie in het zuidelijk halfrond zal verblijven. De genoemde officieren zijn er in geslaagd, om op zee even naauwkeurige magnetische waarnemingen als op het land te doen, en de beide vaartuigen hebben elkander telegraphische seinen in dezelfde minuut gegeven. Van veel belang zijn beide omstandigheden op de verdere reis, door de verbazend uitgestrekte streken die de beide schepen, op hunnen togt in de zeeën van het zuidelijk halfrond hebben af te leggen.

In *Frankrijk* heeft men thans weder eenige berigten ontvangen van de ontdekkings-expeditie onder den kapitein DUMONT-D'URVILLE. Die berigten zijn van Januarij ll. en gedagteekend uit Hobert-town, in van Diemensland. De equipagie van de twee schepen *l'Astrolabe* en *la Zelée* had veel door ziekte geleden, hetgeen echter den genoemden kapitein, na de ergste zieken aan land te hebben gebragt, niet teruggehouden had, zijnen togt voort te zetten. De beide schepen hadden den 1 januarij Hobert-town verlaten, en koers naar de *Zuid-IJzee* gesteld. Eerst zouden dezelve de eilanden van *Auckland* en *Mocquarie* bezoeken, en dan de uiterste pogingen aanwenden, om tot de Zuidpool door te dringen. Deze ontdekkingstogt is de langdurigste, welke tot dusverre ondernomen is, zijnde daarmede reeds 40 maanden verloopen.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (26 Mei) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 53 drie achtste, zeven zest.; dito 5 pCt. 100 drie achtste, ¼; Kansbilf. 24 5/16; Synd. 4½ pCt. 92⅞; dito 3½ pCt. 76⅞, ¾; Handelm. 180 drie achtste; O. I. Leening 98 dert. zest., ⅜; Ardoins 26 elf zest., ¼; dito coup. 18⅞; Met. 104¾; Columb. 18⅜.

Te Breda, bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.